



Spoj tradicije i održivosti - povratak istarske koze na pašnjake?

Dr. sc. Melita Zec Vojinović

EcoAgroTerra

Istraživanje, edukacija i savjetovanje u ekološkoj poljoprivredi

Mletačka 12/IV, Pula

mob.: +385 92 271 2620

E-mail: melita.zec.vojinovic@as2con.com

Motel Lovac, 05.12.2012.

Sadržaj

- ▶ Spojimo li tradiciju i održivost vraćamo li kozu na pašnjake?



- ▶ Što je još potrebno da bi se koza vratila?
- ▶ Što je potrebno da bi se koza zadržala?
- ▶ Zaključak: scenario za povratak i ostanak

APRO: zaštita i revitalizacija biološke raznolikosti okoliša korištenjem autohtonih pasmina

- ▶ Okrugli stol: „**Kako zaštititi Istarsku kozu, što učiniti da kozu zadržimo i vratimo na pašnjake**“

**Spojimo li tradiciju i održivost:
vraćamo li kozu na pašnjake?**



Biološka raznolikost

Autohtone pasmine

Zaštita Istarske koze

Vraćanje koze

Zadržavanje koze

KAKO ?

Tradicionalno

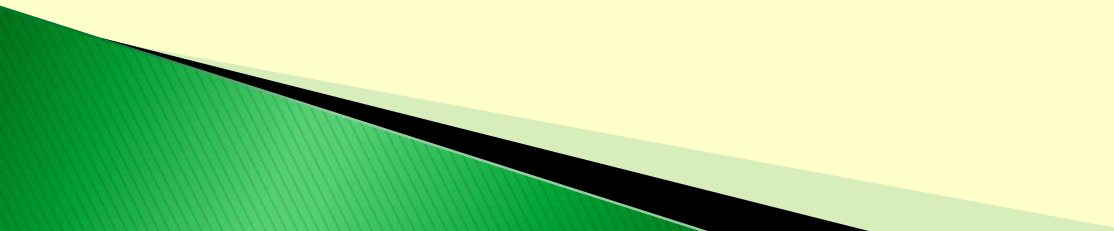
- Sredozemni biom- određeni set biljnog i životinjskog svijeta prilagođen uvjetima života (klimi)
- Među karakterističnim setom vrsta nastanjene su autohtone vrste - native, izvorne ili starosjedilačke za određenu regiju
- To je živi svijet specifičnog mjesta
- Nakon određenog vremena nativni organizam evaluira tako da savršeno pristaje određenom setu okolišnih uvjeta
- U Istri: tip tla i klima pogodno za ekstenzivni uzgoj

Koza- pretvara neupotrebljiv biljni materijal u proizvode za čovjeka

Ekstenzivan uzgoj

- Područja s relativno niskim oborina
- Slobodna ispaša na prirodnoj vegetaciji
- Sustav je pogodan za područja gdje količina/veličina ispaših polja nisu problem
- Za učinkovitost mliječnih koza odvojiti mužjke i mlade
- Nadopuna djete za koze- hrana i mineralnih soli
- Osigurati smještaj za noćenje (suho, sigurno, provjetreno)

Održivost - održivo upravljanje prirodnim resursima, primjena održivih metoda uzgoja

- Multi-dimenzionalna priroda "održivosti", uključujući opstanak, prilagodljivost i učinkovitost, opisana je kao zadovoljenje ekonomskih, socijalnih i okolišnih aspekata
 - Obrazac korištenje resursa koje ima za cilj zadovoljiti ljudske potrebe uz očuvanje prirodnog okoliša i resursa, tako da se ove potrebe mogu zadovoljiti ne samo u sadašnjosti, već i u budućnost.
- 

U bilo kakvoj raspravi o održivosti, u specifičnom slučaju važno je razjasniti :

Okolišnu održivost:



korištenje energije, bioraznolikost i genetska konzervacija, *upravljanje tlom i vodom*, kvaliteta zraka, zdravlje ljudi i životinja, itd.

Ekonomsku održivost:



raspodjelu resursa, odgovarajuća trgovinska politika, pristup tržištima, potražnja za proizvodima, kredit, financiranje i sl.

Socijalnu održivost



obuhvaća dimenzije kulture, tradicije, politike, vještina društvenih institucija te civilnog društva- **IDENTITET**

Karakteristike Istarske koze?

- ▶ Mliječna?
- ▶ Mesna?
- ▶ Mliječna i mesna?
- ▶ Kapaciteti?
- ▶ Slabe točke?
- ▶ Jake točke?

Odgovor:

- Održive uzgojne mjere
- Održivo gospodarenje pašnjacima

Održivost uzgojnog sustava ovisi o brojnim faktorima!

Indikatori održivosti uzgojnog sustava koza

1. Okolišna obilježja

- izvor bazne krme — prirodni pašnjaci, sađena krma (kupljena ili proizvedena), metode proizvodnje, set prirodnih biljnih vrsta
- udio vanjske dopunske prehrane - kupnja žita, komepeticija sa čovjekom
- Izvor vode: koze su jedan od najučinkovitijih korisnika vode; održivost izvora vode
- trendovi pojave bolesti – klimatske promjene, način upravljanja kozama, mogućnost korištenja veterinarskih usluga,
- utjecaj na biodiverzitet – gubljenje pri genetičkom oplemenjivanju, na vegetaciju
- korištenje neobnovljivih izvora energije – povećanje troškova

Indikatori održivosti uzgojnog sustava koza

2. Ekonomska obilježja

- tržne prilike - utvrditi profitabilnost i održivost uzgojnog sustava. Iskorištavanje novih tržišta i plasman novih proizvoda
- trendovi profitabilnosti — najvažnija odrednica održivosti-
prihodi i smanjenje troškova

Indikatori održivosti uzgojnog sustava koza

3. Društvena obilježja

- Dužina perioda uzgoja - dugo vremena- kulturološka povezanost, vjerojatnije da će se držanje nastaviti u nekom obliku
- Trendovi u dostupnosti radne snage i vještina
- Postojanje kulturnih aktivnosti uključuju koze - društveni značaja: koza će i dalje biti u mjestima gdje je sastavni dio kulturnog života zajednice.

Indikatori održivosti uzgojnog sustava koza

4. Institucionalni obilježja

- ▶ Državna/lokalna podrška kvalificiranih usluga (istraživanje i obuka): prilagodba promijenama ovisit će o podršci koju uzgajivači dobivaju. Vrlo je bitno da nekoliko stručnjaka kozarstva se bavi istraživanjima i edukacijom za sadašnje i buduće potrebe kozara, a ne akademskim interesima.
- ▶ Postojanje organizacija: Uzgajivači koza su obično raspršeni i u većini slučajeva loše organizirani (opskrba, prodaja, politički glas), stalni odnosi sa javnošću za podržavanje interesa.

Što je još potrebno da bi se koza vratila?

Imamo u planu:

- ▶ Zaštita Istarske koze
- ▶ Selekcija najprikladnije pasmine
- ▶ Kreiranje matičnog stada

Što je još potrebno?

- Procjena održivosti uzgojnog sustava
- Dostupnost pašnjaka za veći broj grla
- Održivo korištenja pašnjaka: odvojene pašne jedinice za revitalizaciju bilja
- Tržna orijentiranost uzgajivača
- Kozarstvo kako glavna djelatnost

Što je potrebno da bi se koza zadržala?



- ▶ Promocija proizvoda
- ▶ Informiranje javnosti
- ▶ Edukacija javnosti o zdravstvenim aspektima
- ▶ Alternativni proizvodi (maslac, sapun, kreme, torbice)
- ▶ Ekološki uzgoj
- ▶ Udruživanje u zadruge



Zaključak: scenario za povratak i ostanak



-> samostalni uzgajivači



Hvala na pozornosti !



Dr. sc. Melita Zec Vojinović

EcoAgroTerra

Istraživanje, edukacija i savjetovanje u ekološkoj poljoprivredi

Mletačka 12/IV, Pula

mob.: +385 92 271 2620

Skype: eco-agro-terra

E-mail: melita.zec.vojinovic@as2con.com